

3.4.4. Omuļu pagasta skolas bibliotēka

Omuļu pagasta skolas bibliotēka dibināta 1887.gada 2.martā. **Marts Binkas** kungs, kas bijis pagasta biedrs un Laumuižas pārvaldnieks, bibliotēkai dāvinājis 10 rubļu skaidrā naudā un 7 sējumus dažādu grāmatu [72].

Savukārt citos avotos minēts, ka Omuļu skolas bibliotēka dibināta 1890.gadā [57].

Laika posmā no bibliotēkas dibināšanas gada (1887) līdz pat 1902.gadam bibliotēkā grāmatas no jauna netika iegādātas, bet, kad 1903.gadā tās iegādāja, tad arī pieaudzis lasītāju skaits. 1903.gada sākumā bibliotēkas fondā bijušas 109 grāmatas. Bibliotēkā reģistrētie lasītāji bijuši 25 vīrieši un 28 sievietes. Maksa par bibliotēkas izmantošanu un pakalpojumiem nav pastāvējusi. Omuļu pagasta skolas bibliotēka bijusi atvērta katrā laikā. Par bibliotēkas dibinātājiem uzskatīti agrākais Omuļu pagasta skolas skolotājs **Toms Ādamsons**, toreizējais Ērgemes draudzes mācītājs **Augusts Spalviņš** (1855-1915, kalpojis Ērgemē 1883-1892) un māju īpašnieks **Marts Binka**. „Iesākumā tā bijusi vispārēja publiska bibliotēka, tad tā pārvērsta par skolas bibliotēku priekš skolēniem vien un pēdīgi, 1891.gadā, atkal atvērta priekš pieaugušiem” [57].

1915.gadā presē parādās publikācija par Omuļu skolas bibliotēkas panīkšanu, jo no Omuļiem šķīries skolotājs **Būmanis**, kurš bijis arī skolas bibliotekārs. Omuļu skolas bibliotēkā atradušies 260 sējumi dažādu grāmatu. „Būmanis, lai kāds bija savās citās darīšanās un pagastu atstāja aiz dažām pagasta locekļu sūdzībām inspektoram, tomēr uz bibliotēkas grāmatu glabāšanu skatījās ļoti rūpīgi un nopietni. Lai kā grāmatas, bez skolēniem, tika izdotas citiem lasīt, tad arvien tās tika piezīmētas un gādāts, ka viņas ierodas skolā atpakaļ un nav no lasītāja daudz cietušas”. Interesantos terminos izteikts, ka bibliotēkas grāmatas redzētas noputējušas skumstam; bieži grāmatas esot piekusušas un noliesējušas no staigāšanas pa pagastu no mājas uz māju, lasītājus meklēdamas, līdz beidzot nokļuvušas kāda maza brēkuļa nagos un teikušas ardievas uz mūžu vecam grāmatu skapim klases kaktā, kurā no visiem 260 sējumiem tagad labi ja atradīsies vēl kādi 160 sējumi. Grāmatas tika uzskatītas par daļu no klases dvēseles, tamdēļ tika raudzīts, lai tās tik lēti neietu pazušānā [73, 2.lpp.].

Pēc **Būmaņa** kunga aiziešanas no amata, bibliotekāres pienākumus pildījusi skolotāja **M. Laķis**. Skolotāja sūtījusi pretrakstus laikrakstam „Dzimtenes Vēstnesis”, lai atklāti paustu savu nostāju jautājumā par Omuļu skolas bibliotēku. **M. Laķis** rakstījusi, ka „bibliotēkā grāmatu daudzums ir nevis „labi ja vēl kādi 160” eksemplāri, bet gan 280” [71, 2.lpp.]. Skolotāja izteikusies, ka visā viņas skolas pārzināšanas laikā grāmatas no skolas bibliotēkas ņēmušas tikai 5 personas, neskaitot skolniekus, un arī visas grāmatas tomēr esot atnestas atpakaļ.